

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 15 februari 1899, kl. 3 e. m.

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående åtgärder för den svenska borgerliga tidens bringande i öfverensstämmelse med den europeiska medeltiden.

Uti en till utskottet hänvisad motion, n:o 145, hemställer herr *M. F. Nyström*, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t vidtaga åtgärder för den svenska borgerliga tidens bringande i noggrann öfverensstämmelse med den europeiska medeltiden.

För belysning af denna fråga får utskottet, med ledning delvis af motiveringen i motionen, anföra följande:

Efter det frågan om bestämmande af en gemensam medel- eller s. k. normal-tid för vårt land redan år 1864 blifvit väckt, men Kongl. Maj:t då icke ansett skäl förefinnas att förordna om åtgärd i syfte att införa gemensam borgerlig tid, aflät Riksdagen den 19 maj 1877 en skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t.

Under åberopande dels af den i åtskilliga främmande länder vunna erfarenhet och dels af den betydligt ökade utsträckningen af landets telegraf- och jernvägsnät samt den deraf ökade samfärdseln, för hvilken en gemensam tidsbestämmelse skulle vara till väsentligt gagn, hemstälde Riksdagen i nämnda skrifvelse, att Kongl. Maj:t täcktes taga under ompröfning, huruvida det skulle befinnas ändamålsenligt, att för Sverige

eller större delen deraf en viss orts lokaltid blefve gemensam jernvägs-, telegraf- och lagligt gällande borgerlig tid, samt att, om detta funnes vara förhållandet, vidtagna de åtgärder, deraf kunde föränledas.

Med anledning af denna riksdagsskrivelse föreslog Kongl. Maj:t i proposition af den 22 februari 1878, att Riksdagen måtte medgifva, att oberoende af den inom Sverige för hvarje särskild orts meridian gällande medelsoltid skulle från och med 1879 såväl i rättsligt som i borgerligt hänseende tiden för alla orter inom riket beräknas lika med medelsoltiden för den meridian, som vore belägen på tre graders eller tolf tidsminuters vestligt afstånd från Stockholms observatorii meridian.

Sedan Riksdagen lemnat sitt medgifvande till hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, utfärdades i öfverensstämmelse dermed Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse af den 31 maj 1878 angående antagande af en för alla orter inom riket gemensam tidsberäkning.

Enligt hvad motionären uppgifver, skall vid afgifvande af kongl. vetenskapsakademiens förslag, på hvilket ofvanberörda tidsberäkning grundades, akademiens dåvarande astronom professor Hugo Gyldén hafva för sin del föreslagit, att till grund för den nya tiden skulle läggas en meridian, som jemt en timme skilde sig från Greenwichs observatorii medelsoltid, och som skilde sig från den sedermera antagna med endast 14 sekunder.

Vidare framhåller motionären, att någon egentlig olägenhet af den beslutade tidsbestämmelsen icke förefans, då beslutet fattades, men att, då efteråt inträffat, att såväl Norge som Danmark och Tyskland antagit en borgerlig tid, som just är densamma, hvilken professor Gyldén föreslog, och som således skiljer sig 14 sekunder från vår, denna tidskilnad, ehuru ringa, sedermera visat sig vara hinderlig för den internationella telefontrafiken.

För bestyrkande af detta förhållande har motionären åberopat en skrifvelse från kongl. telegrafstyrelsen till kongl. vetenskapsakademien, af hvilken skrifvelse utskottet förskaffat sig en afskrift, så lydande:

»Till kongl. vetenskapsakademien, Stockholm.

Allt sedan ingången af år 1879, då gemensam borgerlig tid infördes i Sverige, har tidssignalering egt rum hvarje måndag kl. 8.30 f. m. från härvarande centraltelegrafstation till samtliga statstelegrafstationer i riket. Afsigten med dessa tidssignaler har visserligen i

första rummet varit att förse telegrafstationerna med uniform tid, men stationspersonalen har tillika varit ålagd att beredvilligt tillhandagå allmänheten med uppgifter om tiden för reglerande af offentliga eller enskilda ur. I följd häraf har det ock å flere orter blifvit ett vedertaget bruk, att urmakare hvarje måndagsmorgon infunnit sig å de särskilda telegrafstationerna för att taga del af tidssignalerna.

Som emellertid det å härvarande centraltelegrafstation uppställda normalur icke vid afgifvandet af berörda tidssignaler varit noggrant inställt på sekunden, har ock deraf blifvit en följd, att tiden icke kunnat meddelas till landsorten med den noggrannhet, som understundom påkallats. Särskildt hafva telegrafstationerna af detta skäl icke varit i tillfälle att lemna biträde åt de skeppsbefälhafvare, som gång efter annan gjort framställning att med telegrafens tillhjälp få tidsskilnaden för sina kronometrar bestämd.

I anledning häraf, och då spridandet öfver hela riket af noggrannare tidsuppgifter synes vara ett syftemål af särskildt och allmänt intresse, får kongl. telegrafstyrelsen äran härigenom hos kongl. vetenskapsakademien göra förfrågan, huruvida och på hvilka vilkor akademien skulle vara villig att låta från Stockholms observatorium telegrafiskt meddela tidssignaler till härvarande centraltelegrafstation antingen en gång i veckan eller under andra tidsperioder, derest sådant skulle befinnas vara mera ändamålsenligt.

I anslutning till ofvanstående framställning tillåter sig telegrafstyrelsen jemväl att fästa kongl. vetenskapsakademiens uppmärksamhet på ett annat i sammanhang med detta ärende stående förhållande.

Sedan tvenne af de länder, med hvilka det svenska telegrafverket direkt utvexlar en ganska liflig telegrafkorrespondens, nemligen Tyskland och Danmark, antagit en gemensam borgerlig tid, hvilken skiljer allenast 14 sekunder från den i Sverige gällande, skulle det för ifrågasvarande telegramutvexling vara särdeles förmånligt, om tidsskilnaden kunde utjemnas, och sålunda den svenska borgerliga tiden flyttas tillbaka de nämnda 14 sekunderna. Olägenheterna af denna tidsskilnad hafva framträdt särskildt sedan innevarande års början, enär för utvexling af tidsbestälda telefonsamtal emellan Sverige och Danmark det är af stor vikt, att uren å de begge i samtrafik varande stationerna gå lika.

Då jemväl andra skäl torde tala för utjemnande af skilnaden i den borgerliga tiden mellan Sverige och förenämnda dess grannländer, tager

sig telegrafstyrelsen friheten härigenom hemställa, att kongl. vetenskapsakademien ville vidtaga de åtgärder, som erfordras för införande af sådan ändring i den för Sverige nu gällande borgerliga tiden, att densamma komme att skilja sig jemt 1 timme från Greenwichs observatorii medelsoltid.

Stockholm den 4 maj 1894.

E. Storckenfeldt.

M. Wennman.

M. Sahlén.»

Uti kongl. vetenskapsakademiens, såsom svar å denna telegrafstyrelsens framställning, den 10 oktober 1894 aflåtna skrifvelse, af hvilken utskottet jemväl tagit kännedom, förklarar akademien, att, då den ifrågasatta förändringen icke vore af någon afsevärd betydelse för det allmänna borgerliga lifvet, men skulle bereda telegrafverket vissa fördelar, skulle akademien för sin del icke tveka att förorda densamma. Men, tillägger akademien, de åtgärder, som för förändringens genomförande erfordrades, tillkomme det icke omedelbarligen akademien att vidtaga, då fråga här vore om förändring af en föreskrift i en kongl. förordning, som tillkommit efter Riksdagens hörande i ämnet, utan syntes rätta tillvägagåendet härvid vara det, att kongl. telegrafstyrelsen framstälde sin önskan till Kongl. Maj:t, som i händelse af nådigt bifall icke torde underlåta att anbefalla vidtagande genom vederbörande underordnade myndigheter af de för ändamålet erforderliga åtgärderna.

Vid afgifvandet af sin ifrågavarande motion har herr Nyström till stöd för densamma åberopat ytterligare tvenne skäl, det ena, att det vore vanligt, äfven i officiella handlingar, att den svenska borgerliga tiden och den europeiska medeltiden med hvarandra identifierades, hvilket ledde till missuppfattningar, och det andra, att i Nordamerikas förenta stater den borgerliga tiden bestämts i jemna timmar från Greenwichs meridian, dervid landet indelats i fyra distrikt, hvarterda skiljande sig från närmast angränsande distrikt med jemt en timme.

Under det motionen hos utskottet behandlats, har slutligen från Sveriges urmakareförening inkommit en skrifvelse, lydande som följer:

»På Sveriges urmakareförenings årsmöte i Malmö 1896 väcktes af styrelsen förslag om att gå i författning om att erhålla den s.k. europeiska medeltiden införd i Sverige. Denna medeltid, som är 14,8

sekunder efter den hos oss med år 1879 införda gemensamma borgerliga tiden, är antagen af Norge, Danmark, Tyskland, Italien m. fl. länder, och beslöt mötet enhälligt förorda detta förslag.

Rikets navigationsskolor, som hafva tidkolor anbringade å sina byggnader, signalerade redan den 1 januari 1879 den europeiska medeltiden, hvarför icke någon förändring härutinnan behöfver vidtagas, då deremot de tidsobservationer, som erhållas från observatorierna i Stockholm, Upsala och Lund, beräknas efter den af den 31 maj 1878 utfärdade Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse angående antagandet af på alla orter inom riket gemensam tidsberäkning.

Denna nu ifrågavarande tidsskilnad har ju ingen störande inverkan på det allmänna lifvet, men när det blir fråga om noggranna tidsbestämningar, blir naturligtvis förhållandet ett helt annat, hvarför Sveriges urmakareförening får, med anledning af den af herr Nyström i Riksdagens Andra Kammare väckta motionen »om åtgärder för den svenska s. k. borgerliga tidens bringande i öfverensstämmelse med den europeiska medeltiden», tillstyrka bifall till denna herr Nyströms framställning.

Stockholm den 9 februari 1899.

På Sveriges urmakareförenings vägnar:

John G. Linderöth.

Ordförande.

Bror Ericsson.

Sekreterare.»

Vid öfvervägande af hvad sålunda i ärendet förekommit, har utskottet fått den uppfattning, att, likasom den ökade nationella samfärdseln i slutet af 1870-talet påkallade en gemensam nationel tidsbestämmelse, så påkallar den numera allt jemt ökade internationella samfärdseln en gemensam internationel tidsbestämning, och då en sträfvan i denna riktning öfverensstämmer med den allt mera framträdande benägenheten att äfven i öfriga hänseenden, såsom i afseende å mynt, mått, mål, vikt, posttariffer m. m., erhålla i möjligaste måtto likartade bestämmelser inom de olika länderna, samt såväl från vederbörande statsmyndigheter som från annat sakkunnigt håll framhållits önskvärdheten af den ifråga-

satta utjemningen i tidsskilnaden, hvaremot några olägenheter af en reform i sådant hänseende ej torde kunna uppstå, får utskottet hemställa,

att Andra Kammaren, med bifall till motionen, för sin del måtte besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t vidtaga åtgärder för den svenska borgerliga tidens bringande i noggrann öfverensstämmelse med den s. k. europeiska medeltiden.

Stockholm den 15 februari 1899.

På utskottets vägnar:

T. ZETTERSTRAND.